

Naakt en gekleed. Dankjewel!

Preek over Matteüs 25: 31 - 46

Paaskerk Baarn, 11 november 2012

Ds. C. Kruijswijk Jansen

Beelden zeggen soms meer dan woorden. In het zuiden van Spanje kwam ik de beelden tegen. Spanje is jaren overheerst geweest door de Moren, oftewel de Arabieren. De prachtige Moorse gebouwen getuigen er vandaag de dag nog van. Tot 1500, toen was de laatste Arabier vertrokken, of uitgemoord door de christenen. In de grote kathedraal van Granada zag ik een altaarstuk met een beeld van Sint Jacobus. Jacobus de apostel, die in Santiago de Compostela begraven zou zijn. Sint Jacobus staat afgebeeld zittend op een paard, met een groot zwaard in zijn hand. Onder de hoeven van het paard wordt een Arabier vermorzeld. Het is een zegevierend beeld, en tegelijk zo afschrikwekkend en kwetsend. Het beeldt de macht uit en het misbruik tegen alles wat vreemd is en ongewenst, kwetsbaar en zwak. Het is het beeld van de kerk die de vrijheid van de parochies aan banden legt, de vrijwilligers van het altaar weert en de oecumene om zeep helpt. Een bezielde leven wordt onmogelijk gemaakt. Het is het beeld van de priesters die ongestraft kinderen voor hun leven tekenen met hun misbruik.

Het tegenbeeld kwam ik tegen in Tours aan de Loire, waar Sint Maarten ligt begraven. De Romeinse soldaat Martinus kwam een bedelaar tegen, sneed een deel van zijn mantel af en schonk deze aan de bedelaar. 's Nachts in een droom verscheen Jezus aan Martinus en zei: Die bedelaar was ik, die mantel schonk je aan mij. Dankjewel! Martinus liet zich dopen en eindigde zijn leven uiteindelijk als bisschop van Tours. We spreken over 397, legende tijd. Toch raakt dit doorvertelde gebaar van mantel-delen door Sint Maarten aan iets heel fundamenteels. Er zijn immers zóveel mensen die het koude hebben, geen dak boven hun hoofd, ontheemd zijn. Soms kun je het zelf zo ontzettend koud hebben en alleen zijn. Is er dan wel een Sint Maarten??

Ja, soms is er een Sint Maarten. Jezus vertelt er over in de gelijkenis van de schapen en de geitenbokken. Jezus vertelt van mensen die zien. Ze zien wie er dorst hebben, of honger, die het koud hebben en geen dak boven hun hoofd, die in de steek worden gelaten. Deze mensen zien en doen er wat aan. Ze zijn er voor hen met een beker water, een stuk brood, een bezoek, een thuis. Het is de warme maatschappij, waar je wordt opgevangen, waar de een solidair is met de ander. "Kom, zegt Jezus, kom bij me, kom, een nieuwe toekomst tegemoet". Maar er zijn ook mensen die niet zien, misschien ook niet willen zien, dat anderen honger hebben en dorst, die dakloos zijn en aan hun lot worden overgelaten. Zij staan voor de kille en koude maatschappij, waar ieder zich bekommert om zichzelf, waar gezegd wordt dat wie niet werkt ook niet zal eten. Je moet je handen uit de mouwen steken, dan tel je mee. Ja, maar dan moet je natuurlijk wel handen hebben. Tegen de mensen die niet zien, zegt Jezus: "Ga weg, jou ken ik niet, loop naar de hel".

Dit klinkt hard, maar maak u geen zorgen over de hel of de hemel. Dit is gelijkenistaal, bedoeld om de ernst en de zwaarte van de situatie aan te geven. Want er staat nogal wat op het spel. Het gaat om leven, om leven met elkaar. Hét criterium voor mens-zijn is: Hoe ga je om met de meest kwetsbaren. Het gaat om hén! Daar mag je een regeerakkoord op beoordelen, en de maatschappij, en ook de kerk.

Waarom is dat zo belangrijk? Allereerst omdat het zo dichtbij ligt: Je kunt het zelf zo koud hebben als je erg ziek wordt, of als je baan op de tocht staat, of als je je zo onbegrepen voelt. Wie is er dan voor je? Als je je huis kwijtraakt en op drift bent, wie is er dan een thuis voor je?

Maar er is meer. Jij bent het niet zomaar die kan verkommeren. Die ander die verkommert is niet zomaar iemand. Jij bent van waarde, jij bent iemand. Het is het fundamentele dat al op de eerste

bladzijde van de bijbel genoemd wordt: je bent naar het beeld en de gelijkenis van God geschapen. Je bent van God, of meer nog iets in jou is van god, goddelijk. Bijna goddelijk heeft God je gemaakt, zegt de dichter van Psalm 8. Daarom is Psalm 139 zo geliefd: Er is er Eén die je kent, beter dan jij jezelf ooit zou kunnen kennen: God kent je naar wie je echt bent! God verbindt zich met je leven. En zo hoor je het de apostel Paulus zeggen: Als je leeft, ben je van de Heer, maar ook als je sterft ben je van de Heer. Of je nu leeft of sterft, je bent van de Heer, altijd! "Wat je voor hem of haar deed, zegt Jezus, deed je voor mij". Voor God! Nergens in de bijbel wordt het zo nadrukkelijk gezegd dat je niet zomaar iemand bent, nee, je bent iets goddelijks, je bent iets van God. Daarom schrijft de dichter van de brief aan de Hebreëen om er te zijn voor de vreemdelingen. Ontvang hen, heet hen welkom: "het kon wel eens zijn dat je een engel ontvangt!"

Is er een Sint Maarten voor mij als het nodig is? Ben ik voor een ander een Sint Maarten? Dat is de vraag.

Ik eindig met een klein verhaaltje van Piet Suurmond, ons gemeentelid die een paar jaar geleden overleed. Hij was bij leven onder andere predikant voor de Evangelisatie. Hij schreef een paar mooie boeken. In een ervan vertelt hij dat hij als klein jongetje voor het eerst naar school ging. Hij stond op dat grote schoolplein, wat weggedrukt langs het hek. Al dat rumoer en die kinderen beangstigden hem. Toen stond daar ineens een grote jongen uit de derde klas voor hem. Ben je nieuw, vroeg hij. Ja zei Piet. Hoe heet je, vroeg de jongen. Piet. Dag Piet, ik heet Gradus. Zullen we paardje rijden? Graag zei Piet. Hij klom op de rug van Gradus en samen reden over het schoolplein. Piet kon alles overzien. Het maakte hem rustig. Gradus had hem gezien toen hij bang was en alleen! Gradus was als Sint Maarten.

Is er een Sint Maarten voor U? Kun je het zijn voor een ander? Dat gezegd kan worden: Naakt was je, maar nu gekleed. Dankjewel!

Amen.